

Byg Natur og Miljø

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

Dato: 23-09-2025
Sagsnr.: 24/31001
Dok.løbenr.: 245360/25

Kontakt: Laura Overby
Direkte tlf.: 23278441
E-mail: lov@aabenraa.dk

Landzonetilladelse til sø

Aabenraa Kommune har modtaget din ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på matr.nr. 70a Perbøl, Kliplev. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Da det ansøgte medfører en ændret arealanvendelse i landzonen, kræver det en landzonetilladelse fra kommunen i medfør af reglerne i planloven.

Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler hermed landzonetilladelse jf. planlovens § 35¹, til etablering af en sø på op til 200 m².

Vilkår

Landzonetilladelsen meddeles med følgende vilkår.

- Søen etableres med en størrelse på maksimalt 200 m² og en dybde på maksimalt 2 meter.
- Søen tilpasses terrænet med jævnt skrånende bredder og bund med et fald 1:5 eller fladere, og udformes med et naturlig bredforløb.
- Opgravet jord m.m. skal mod nord lægges mindst 5 fra søen, og mod syd, øst og vest minimum 10 meter fra søen. Jorden spredt ud i et jævnt lag på maksimalt 30 cm.
- Søen må ikke have forbindelse til vandløb eller dræn.
- Der må ikke anlægges øer i søen.
- Der må ikke udsættes dyr (herunder andefugle, krebs og fisk) eller planter i søen.
- Der må ikke opsættes redeguse, hegn (dog undtaget kreaturhegn) eller lignende i eller ved søen.
- Hvis der plantes træer omkring søen, skal disse på syd-, øst- og vestsiden plantes i en afstand fra søbredden, der mindst svarer til træernes forventede sluthøjde. Der skal desuden holdes en afstand på 7 meter fra det eksisterende levende hegn mod syd.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 572 af 2024-05-29, Planloven.

- Hvis der fodres, skal der holdes mindst 10 meters afstand til søen.
- Der etableres en mindst 5 meter bred bræmme omkring søen, hvor jorden ikke må dyrkes, gødes eller sprøjtes.
- Etablering af søen må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.
- Kommunen skal have besked når arbejdet er afsluttet.

Afgørelsen har været sendt til kommentering ved jer d. 11. september 2025. Der indkom ingen bemærkninger.

Redegørelse

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 4. november 2024 modtaget en ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på ovennævnte matrikel.

Af ansøgningen fremgår det, at søen ønskes etableret med en størrelse på op til 200 m² og en dybde på ca. 2 m. Søen anlægges, så den falder naturligt ind i omgivelserne og med skrånende brinker. Det fremgår også, at søen etableres af hensyn til dyrelivet og biodiversiteten i området. Det omkringliggende område er udlagt til natur med en blanding af græs, blomster samt selvsåede buske og træer. Søen forventes desuden at kunne bidrage til afvanding af området i fremtidige vådere perioder. Den opgravede jord udlægges på ridebanen, som ligger umiddelbart nord for søen, samt i omkringliggende lavere områder.

Luftfotos

En gennemgang af luftfotos viser, at det område, hvor søen ønskes etableret, i dag udgør en græsmark, der i 2023 blev udlagt til natur. Forud herfor blev arealet fra 2013 og en årrække frem afgræsset af heste. Umiddelbart nord for området ligger en ridebane, mens der mod syd findes et levende hegn. Længst mod hegnen er der et lavere liggende område, som i perioder fremstår fugtigt.

Arealet blev senest omlagt i 2010, hvor det indgik som en del af den dyrkede mark mod syd. Det fremstår i dag næringspåvirket.

På baggrund af luftfotogennemgangen samt arealets drifthistorie vurderes det, at arealet ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Vurdering

Formålet med planloven er at sikre en sammenhængende planlægning, som forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø. Loven tilsigter bl.a. at skabe og bevare værdifulde landskaber.

Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at søen vil indgå naturligt i det omkringværende landskab. Af historiske luftfotos fremgår det også, at lavningen tilbage i 50'erne var en del af et større fugtigt område, og at der formodentlig i hvert

fald har ligget en temporær sø i lavningen. Søen vurderes derfor at bidrage positivt til oplevelsen af landskabet, da det afspejler områdets oprindelige karakter og hydrologi. Det er kommunens vurdering, at søen vil bidrage positivt til områdets biologiske værdier, herunder fremtidigt dyre- og planteliv knyttet til småsøer samt til områdets øvrige dyre- og planteliv.

Bilag IV vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af beskyttede dyre- og plantearter efter EF-Habitatdirektivets bilag IV skal kommunen vurdere, hvorvidt området er yngle-, raste- eller voksested for disse arter, og om det ansøgte kan have negativ indflydelse herpå.

Der er ikke registreret bilag IV-arter på arealet, hvor søen ønskes etableret, eller i umiddelbar nærhed heraf. Det nærmeste fund af bilag IV arter er spidssnudet frø der er registreret i 2024 ca. 1,3 km mod nordvest og i 2025 ca. 2,7 km mod syd, løgfrø fundet i 2002 ca. 1,8 km mod nordøst, flere fund af syd-, dværg- og brunflagermus, alle fra 2002 ca. 2 km mod øst og hasselmus registreret i 2002 ca. 2 km mod øst. Både registreringerne af hasselmus og flagermus stammer fra Dansk Pattedyrsatlas.

Spidssnudet frø foretrækker vandhuller med et stor lysindfald, med lavvandede partier og med god forekomst af vandplanter. De er dog fundet ynglende i mange slags vådområder fra små vandhuller, til store søer samt helt overskyggede ellesumpe til helt lysåbne vandhuller. Uden for yngelsæsonen opholder arten sig ofte tæt på ynglevandhullet og gerne i fugtige områder som enge og moser. Føden består af mindre smådyr såsom edderkopper, biller, fluer, myg og sommerfugle. Arterne vurderes ikke at blive negativt påvirket af projektet, men kan derimod have fordel af, at der etableres et vandhul, som kan bidrage til artens ynglesucces.

Stor vandsalamander findes i mange typer vandhuller af forskellige størrelse, men yngler ofte i mindre, solbeskinnede vandhuller med klart vand og god forekomst af vandplanter. De er følsomme over for tilstedeværelse af fisk og guldsmedelarver, som spiser deres yngel, samt forurening. Uden for ynglesæson har arten rasteområde på land, som regel i umiddelbar nærhed af ynglevandhullet, gerne i nærhed af skov, hvor der er godt med dødt ved, den kan benytte som skjulested. På land lever den bl.a. af snegle, orme og insekter, og i vand spiser den alt fra dafnier og vandlopper til haletudser.

Projektarealet vurderes ikke at være et egnet yngle- eller rasteområde for storvandsalamander. Arten vurderes derfor ikke at blive negativt påvirket af projektet, men kan ligesom spidssnudet frø have fordel af vandhullet, som kan bidrage til artens ynglesucces.

Løgfrø yngler i et bredt udsnit af lavvandede områder lige fra større søer og moser til helt små vandsamlinger. De benytter også gerne temporære vandsamlinger, så længe de holder vand til midt på sommeren. De er meget sårbare overfor fisk. Løgfrø bevæger sig ikke langt fra ynglevandhullet, sjældent mere end 500 m, hvorfor de anses for at have en dårlig spredningsevne. Dens levested på land knytter sig specielt til løs og sandet jordbund, hvor den kan grave sig ned og gerne med lav vegetation omkring.

Grundet afstanden til nærmeste fund af løgfrø, samt arealets nuværende karakter og drifthistorik vurderes det ikke at være et egnet yngle- eller rasteområde for løgfrø. Arten vurderes derfor ikke at blive negativt påvirket af projektet.

Flagermus overvintrer og raster i hulheder i gamle træer, under jorden, i grotter eller under taget i bygninger. Om sommeren opholder de sig mange forskellige steder, men har brug for mørke og beskyttede steder, hvor de kan hvile sig. De orienterer sig og jager ved hjælp af ekkolokalisering. Flagermus jager ofte i nærheden af vandhuller, skove og åbne marker, hvor de kan finde deres føde, som består af insekter som myg, biller og natsværmer, men også edderkopper.

Flagermus findes spredt i hele kommunen, og på baggrund af nærliggende fund samt de omkringliggende levende hegn er der stor sandsynlighed for, at flagermus allerede findes i området. Projektarealet vurderes at være et oplagt fødesøgningsområde for arter, der jager over åbne græsarealer. Projektet vurderes ikke at have en negativ indvirkning på flagermus. Tværtimod vurderes søen at kunne bidrage positivt til arealet som fødesøgningsområde, idet den forventes at øge mængden af insekter.

Hasselmus forekommer i løv- og blandingsskove med tæt undervækst af buske, krat og slyngplanter, hvilket typisk ses ved skovbryn og i lysninger. Arten er nataktiv og bevæger sig primært mellem træer og buske, så den kun sjældent kommer ned på jorden. Fra september/oktober til april/maj går hasselmus i vintersøvn i en hule lige under jordoverfladen eller under en trærod eller stub. Om natten vandrer den typisk mindre end 100 meter og opholder sig inden for et område på ca. 0,5 hektar, men kan undertiden tage længere afstikkere til andre områder. Føden består blandt andet af planteskud, knopper, blomster, bær og nødder, suppleret med insekter i forsommeren. Hasselmus er ikke registreret i Aabenraa Kommune siden 2011. Det vurderes meget usandsynligt, at arten findes inden for projektområdet, da den stiller særligt store krav til sit levested. På den baggrund vurderes projektet ikke at have en negativ påvirkning på hasselmus.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at det ansøgte ikke vil have en væsentlig påvirkning eller forringelse af yngle- og rasteområder for de ovenstående bilag IV arter.

Kommunen har ingen yderligere registreringer af eller begrundet formodning om, at der er andre bilag IV-arter på stedet eller i umiddelbar tilknytning hertil.

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Natura 2000-vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af internationalt beskyttede naturområder, Natura 2000, skal kommunen vurdere, hvorvidt det ansøgte har indvirkning herpå. Nærmeste Natura 2000-områder er N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose der ligger 4 km mod vest og N95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark der ligger 4 km mod nordøst. På udpegningsgrundlaget findes følgende naturtyper og arter for de to områder:

Natura 2000-området 98		
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 62		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Trane (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Tabel 1. Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Natura 2000-området nr. 95		
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 84		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkege-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	Odder (1355)
	Damflagermus (1318)	

Tabel 1. Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.

Natura 2000-området nr. 95		
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 58		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Havørn (Y)
	Rørhøg (Y)	Trane (Y)
	Tinksmed (Y)	Stor hornugle (Y)
	Mosehornugle (Y)	Sortspætte (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Tabel 2. Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Kommunen vurderer ikke, at det ansøgte, vil have nogen negativ indvirkning på naturtyperne på udpegningsgrundlaget for H84, grundet afstanden og projektets begrænsede omfang. Kommunen vurderer heller ikke at det ansøgte vil have negativ påvirkning på arter på udpegningsgrundlaget for H84, da arterne ikke vurderes at findes inden for projektområdet. Som det også fremgår af vurderingen for Bilag IV arter, vurderes projektet at kunne have positiv effekt på flagermus, herunder også damflagermus og stor vandsalamander.

Det vurderes ligeledes, at det kan udelukkes, at det ansøgte, vil have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for fuglearter på udpegningsgrundlaget for F62 og F58, grundet arealets meget lokale karakter.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, vil have en væsentlig påvirkning på de pågældende eller andre Natura 2000-områder.

Kommunen vurderer, at der i denne sag kan meddeles tilladelse, idet

(1) terrænenhederne er begrænsede og søen etableres delvist i en eksisterende fugtig lavning.

(2) den biologiske mangfoldighed øges ved etablering af et vandhul/en sø.

(3) Søen vurderes at kunne have en positiv indvirkning på kommunens beskyttede arter herunder, flagermus, stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Lovgrundlag (Hjemmel)

Etablering af en sø på over 100 m² forudsætter kommunens landzonetilladelse, som er meddelt efter § 35 i Lov om planlægning.

Efter § 35 må der i landzone blandt andet ikke ske ændringer i anvendelsen af ubebyggede arealer uden forudgående tilladelse ved kommunalbestyrelsen.

Klagemulighed og andre bestemmelser

Du kan klage over afgørelsen inden for fire uger fra den er meddelt, dvs. indtil **den 21. oktober 2025**. Afgørelsen kan påklages til Planklagenævnet og betragtes ikke som endelig, før klagefristen er slut. Afgørelsen kan påklages af adressaten og en række interesseorganisationer m.fl. Se vedlagt klagevejledning (bilag 1) for mere information. Hvis der klages over afgørelsen, vil kommunen give besked herom.

Du har ret til at søge om aktindsigt.

Landzonetilladelsen meddelt efter PL § 35 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter, at den er meddelt.

Offentliggørelse

Landzonetilladelsen offentliggøres på Aabenraa Kommunes hjemmeside, <https://aabenraa.dk/politik-og-dialog/aktuelle-hoeringer/byggeri-anlaeg-og-landzone> og må ikke udnyttes før klagefristen på 4 uger er udløbet. Se også afsnittet Klagevejledning.

Naboorientering

Ejendommen er beliggende i landzone. I henhold til Planlovens § 35 stk. 4 kan der først meddeles tilladelse, når naboerne er orienteret om ansøgningen, med mindre kommunen vurderer at det ansøgte er af underordnet betydning for naboerne og de øvrige parter.

Der er i forbindelse med behandlingen af denne sag, ikke foretaget naboorientering, da kommunen vurderer at projektet ikke har en væsentlig betydning for andre end de berørte lodsejere.

Anden lovgivning

Såfremt der ifm. projektet observeres fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.

Hvis der konstateres forurening, f.eks. deponeret affald eller kemikalie- og pesticidaffald, skal forureningen anmeldes til kommunen, jf. Lov om forurennet jord § 71.

Ifølge vandløbslovens §§ 6 og 17 kræves tilladelse fra kommunen, hvis der sker ændringer af dræn, grøfter m.v., eller hvis der sker ændring af vandets naturlige afløb fra højere liggende ejendomme.

Når søen er anlagt, vil der normalt hurtigt udvikle sig et naturligt dyre- og planteliv. Når dette sker, vil søen være beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der herefter ikke må foretages ændringer af søen uden forudgående dispensation fra Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at denne tilladelse ikke friholder dig fra at indhente tilladelser fra andre relevante lovgivninger.

Med venlig hilsen

Laura Overby
Biolog, Team Natur og GIS
Aabenraa Kommune

Kopi til klageberettigede:

Miljøstyrelsen; mst@mst.dk
Slots- og Kulturarvstyrelsen: post@slks.dk
Museum Sønderjylland, Haderslev: planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa; dnaabenraa-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Aabenraa; aabenraa@dof.dk
Friluftsrådet Aabenraa; aabenraa@friluftsradet.dk
Dansk Botanisk Forening; dbf.oestjylland@gmail.com

Bilagsoversigt

Bilag 1 – Klagevejledning
Bilag 2 – Oversigtskort

Bilag 1 – Klagevejledning

Planloven

I henhold til Planloven kan afgørelser truffet efter § 35, stk. 1 i Lov om planlægning, påklages til Planklagenævnet.

Klageberettigede er

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen. Den sidste klagedag udløber ved kontortids ophør. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives til Planklagenævnet via Klageportalen på www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Aabenraa Kommune i Klageportalen. Ved indgivelse af klage betales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Aabenraa Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune. Kommunen videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

Kommunens afgørelse kan indbringes for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort.

Bilag 2 – Oversigtskort

Figur 1. Luftfoto fra 2024. ca. placering af sø er markeret med rød cirkel.